

EHITISTE LIGIPÄÄSETAVUS

1. Kuidas on võimalik pääseda normaalselt inva-WC-sse. Seni, kui ma saan võtme, on mul juba püksi tulnud kaka. Pärasoole rebendiga inimene, invaliid.

TTJA : Hetkel on lukustatud invatualettruumid suureks probleemiks. Otsest head lahendust sellele hetkel ei ole. Määrus nõuab invatualettruumi olemasolu, kahjuks see ei käsitle selle lukustamise osa. Siiski olen alati enda poolt püüdnud selgitada hoone omanikule seda poolt, miks on kasutajale oluline hoida uksi lahti. Tihti kahjuks on omaniku poolne selgitus eeskätt just inimeste pahatahtlik invatualettruumi kasutus (suurem tualettruum võimaldab seda kasutada mitmekesi, seal lõhkuda asju, varastatakse jne). Lukustatud uks tagab ka suurema hügeeni kasutajale.

2. Olen hoone rentnik ja pakun teenust tarbijatele. Mida teha, kui hoone omanik keeldub hoonele füüsilise ligipääsetavuse parandamisest?

TTJA: Hoone ligipääsetavuse nõuded olenevad ka hoone kasutusele võtmise aastast. Kui aga hoonele on väljastatud kasutusluba peale 01.01.2003, siis peavad seal olema ka tagatud ligipääsetavuse miinimumnõuded. Kui hoone omanik aga keeldub muutusi tegemast on alati võimalik teavitada sellest TTJA-d info@ttja.ee . Kontrolli õigusliku aluse määratleb ehitusseadustiku (EhS) § 130 lg 3 p 7, milles Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet on pädev asutus riikliku järelevalve teostamiseks ehitise või selle osa üle, kus osutatakse avalikkusele suunatud teenust ja mis peab vastama puudega inimeste erivajadustest tulenevatele nõuetele. Puuduste kõrvaldamata jätmisel on TTJA-l Korrakaitseseaduse § 28 lõike 1 kohaselt õigus ettekirjutuse tegemiseks või haldussunnivahendite kohaldamiseks. Korrakaitseseaduse § 28 lg 2 ja ehitusseadustiku § 133 kohaselt on ettekirjutuse määratud tähtjaks täitmata jätmise eest ette nähtud sunniraha.

3. Kas ligipääsetavuse hoonesse/ruumi peab tagama hoone omanik või rentnik, kes seal toimetab ja oma teenust pakub?

TTJA: Vastavalt EhS § 19 lg 1 peab omanik tagama ehitise ehitamise ja kasutamise vastavuse õigusaktidest tulenevatele nõuetele, sealhulgas peab omanik tagama ehitise korrashoiu ja kasutamise ohutuse. Kui aga rendileping on sõlmitud nii, et vastutus langeb rentnikule, siis on see tema kohustus.

4. Tekkis küsimus, et kuulmispuudega inimestega tuleb arvestada, kuid avalikes kohtades ei ole seda piisavalt rakendatud.

TTJA: Hetkel on see tõesti üks tüüpilisi vigu mida me näeme. Uute hoonete valmimisel on nende nõuetega arvestatud ja olemasolevate puhul (mida TTJA on kontrollinud) oleme samuti nõudnud nende nõuete täitmist.

5. Näiteks evakuatsiooni korral ei kuule kurt inimene häiret, mis võib tekitada tõsisid probleeme.

TTJA: Olen sellega nõus ja selle probleemiga tuleb tegeleda, antud juhul kindlasti tuleks seda teemat arutada ka päästeametiga, kes viivad läbi järelevalvet just antud osa suhtes.

6. Millised on teie ettepanekud, et kuulmispuudega inimesed saaksid õigel ajal teada, kui on vajalik evakueerimine?

TTJA: Paigaldada alarm, millele on seadistatud vastava sireeniga kohandatud valgustus.

7. Aga kus on viipekeelsetele kurtidele ligipääsetavuse võimalused, kui nad silmusvõimendit ei kasuta?

TTJA: Kahjuks määrus ei määratle otseselt seda osa. Olen avatud ettepanekutele, mis tagaks parema ligipääsetavuse teenusele. Saaksin ka ettevõtetele soovitada erinevaid lahendusi, et tagada parem teenuse kättesaadavus.

TOODETE LIGIPÄÄSETAVUS

1. Rohepööre

- Roheline mõtlemine võiks pisikestesse kabinettidesse ka jõuda. Praegune raiumine, kuidas vajaduspõhisus ei loe - kõik prügisse, mis ei vasta seadusele. KURB!
- Tahaks näha TTJA ja Kliimaministeeriumi kohtumist kus öeldakse, et me nõuame tuhandetelt ettevõtjatelt sadade tuhandete toimivate toodete prügimäele saatmist.
- Rohepöördega kooskõlas "äge seadus". Ladudest visata tuhanded seadmed ära, sest neid ei tohi väljastada pärast 28.06.2025 sõltumata ligipääsetavuse vajadusest?
- Rohelisem maailm! Iga neljas võib vajada ligipääsetavust, aga minema viskame kõik toimivad tooted, mida kolm inimest neljast saaks kasutada (ka pärast 2030)...
- Kas tõesti peab toimiva toote 20 aasta pärast lihtsalt ära viskama? Rohepöörde vaates on see ju tippude tipp, mis on kõigele lisaks kirjutatud seadusesse!

TTJA: Toodet, mida teenuseosutaja kasutas enne 2025. aasta 28. juunit, võib teenuseosutaja kasutada jätkuvalt oma teenuse osutamisel kuni 2030. aasta 28. juunini. Iseteenindusterminali (LPS §2 lg 1 p 2-6), mida teenuseosutaja kasutas oma teenuse osutamisel enne 2025. aasta 28. juunit, võib kasutada sellise teenuse osutamiseks jätkuvalt kuni seadme majandusliku kasuliku tööea lõpuni või kuid kõige kauem 20 aastat pärast selle kasutuselevõttu.

St kui teenuseosutajal on laos ruuterid, mis olid soetatud teenuse osutamise eesmärgil enne 2025. aasta 28. juunit, on lubatud jätkuvalt klientidele pakkuda kuni 2030. aasta 28. juunini. Uued kohaldumisalas olevad seadmed (nt ruuterid), mis on soetatud peale 2025. aasta 28. juunit, peavad vastama ligipääsetavusnõuetele.

Küll aga peab teenuseosutaja olema valmis selleks, et on vaja ära tõendada TTJA taotluse korral, kas toode on soetatud enne 2025. aasta 28. juunit.

Kui seaduse kohaldamisalas olevat toodet enam ei või kasutada algse eesmärgi täitmiseks või müüa edasi tarbijatele, siis võib ettevõtja kasutada toodet varuosadeks või müüa

varuosadena. Samuti on ka olemas võimalus müüa kolmandatesse riikidesse (nt Ameerika) toodet, mis Euroopa Liidu nõuetele ei vasta.

Näiteks kui teenuseosutajal on laos 2030. aasta 22. novembril veel mitu ruuterit, mis nõuetele ei vasta, siis võib teenuseosutaja taaskasutada allesjäänud ruuterid varuosadena või müüa kolmandasse riiki.

Samuti on võimalik ettevõtjal ka ebaproportsionaalse koormuse või toote täieliku muutumise korral hinnata seda koormust ja teavitada sellest Ametit. Täpsemat infot leiab [määrusest nr 46](#).

2. Kõrvaklappide näide makseterminalide osas on hea. Kahjuks ei ole kuskil maailmas veel näinud midagi sellist, veel enam kui klappe on juhtmega ja ilma. Mis teha?

TTJA: Ametil ei ole kahjuks tuua siinkohal head näidet, kuna tegemist on uue ja alles areneva valdkonnaga ning järelevalve algab alles järgmise aasta teises pooles, siis kui seadus hakkab toodetele kohalduma. Seminaril tutvustas Jakob Rosin oma ettekandes ühte näidet Hispaania makseterminalist.

Kui ettevõtja esitab tellimuse tootjale nt uue makseterminali ostmiseks, siis toote valmistaja peab integreerima kõrvaklappide võimaluse makseterminalile juurde ning tellija peab ise valmistajat teavitama kõikidest seadme vajadustest.

3. Kui tootel/pakendil olev teave peab olema mitme meelega kaudu tajutav, kas QR kood suunamisega WCAG standardile vastavale veebilehele on sobiv?
4. Juhend peab olema tajutav rohkem kui ühe meelega kaudu, millisele meelega on soovitus lisaks nägemisele panustada
5. kas pakendil olev teave peab olema siis pimekirjas?
6. Kui kasutatakse vastavaid abivahendeid, mis suudavad teksti ette lugeda (äpid), kas siis füüsilisel toote pakendil olevad tavatekstitäidavad nõuded ära?

TTJA vastused küsimustele 3-6: Nõuded tootel esitatud teabe kasutamise kohta, sealhulgas märgistus, kasutusjuhend ja hoiatused, on välja toodud [määruses nr 45](#). Tootel esitatud teave toote kasutamise kohta, sealhulgas märgistus, kasutusjuhend ja hoiatused, peavad olema muu hulgas hoomatavad rohkem kui ühe meelega kaudu. Meelteks on nägemine, kuulmine, haistmine, maitsmine ja kompimine. Seda, kas teave peab olema punktikirjas või kindla meelega kaudu tajutav, määruses ei ole sätestatud. See on tootja enda valik, milliste meelte kaudu ta teavet esitada soovib, peamine on see, et lisaks ühele meelega oleks olemas ka teine alternatiiv. Punktikirjas esitatud teave on nägemispuudega inimeste jaoks vägagi teretunud. QR koodi ja abivahendi osas juhendiks küsimuse esitajaid mõtlema selle peale, et kas alati on nägemispuudega inimesel kaasas abivahend, mis võimaldab tal tootel olevat QR koodi üles

leida või tootel olevat teavet lugeda. Näiteks võib abivahendi aku tühjaks saada ning on ka juhuseid, kus suures kaubanduskeskuses on mobiilne internet nõrk või pea olematu, mis takistab selliste abivahendite kasutamist. QR koodi kasutamine ei ole reguleeritud ja seetõttu ei saa TTJA kinnitada, et ainult QR koodi olemasolust piisab. Amet juhendub sellest, mis on sätestatud määrustes ja seadustes. Kui ettevõtja mõtleb lisavõimalustele info edastamise puhul, siis on see väga teretulnud,.

7. Tootja teavitab TTJA, Importija ja Levitaja teavitab samast asjast. Kas on ikka vajalik?

TTJA: Jah, see on vajalik, kuna Amet ei saa olla veendunud, et kõik osapooled oma kohustusi täidavad. Nii tehes, on tagatud, et info täies mahus Ametini jõuab. Saame tuua paralleeli teisest valdkonnast - toodete ohutus. Ohtlike toodete puhul teavitavad ettevõtjad Ametit tootega seotud asjaoludest, mis võimaldab saada täpsemat teavet probleemi ulatusest tänu ettevõtjate jagatud infole (nt kui palju toodet on edasi müüdnud jms). Teavituse käigus on ettevõtjal kohustus teavitada TTJA-d ka parandusmeetmetest, mis annab meile ülevaate sellest, milliseid samme plaanivad astuda tootja, importija ja/või levitaja.

8. Levitaja ei saa teha kellegi teise tootele ligipääsetavust. Kui teda rahastatakse muude ligipääsetavuse teemade parandamisel, siis ei puutu see ju asjasse. Või?

TTJA: Kui levitajale saab teatavaks, et tema turule lastud toode ei vasta ühele või mitmele kohaldatavale ligipääsetavusnõudele, teavitab ta mittevastavusest Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit, esitades üksikasjad toote mittevastavuse ja rakendatud parandusmeetmete kohta. Levitaja, kes arvab või kellel on põhjust uskuda, et toode, mille ta on turul kättesaadavaks teinud, ei vasta nõuetele, tagab, et toote vastavusse viimiseks rakendatakse parandusmeetmeid, vajaduse korral kõrvaldatakse toode turult või nõutakse see lõppkasutajatelt tagasi. Levitaja ei saa kasutusse võtta või müüki panna toodet, mis ei vasta nõuetele. Levitajal on ühtlasi kohustus teavitada importijat või tootjat.

Rahastuse teema puudutab ebaproportsionaalse koormuse teemat. See on sätestatud LPS seaduse §5 lõikes 4: kui ettevõtjat rahastatakse ligipääsetavuse parandamise eesmärgil muudest ressurssidest kui ettevõtja omavahendid, ei ole tal õigust tugineda ebaproportsionaalsele koormusele.

9. Kui iseteeninduskassaga kõrval on võimalik kasutada kassat koos töötajaga, kas iseteeninduskassa peaks ikkagi olema häälkäsklustega?

TTJA: Jah, iseteenindusterminal peab olema ligipääsetav. Uued iseteenindusterminalid, mida on võetud kasutusse peale 28. juunit 2025, peavad olema ligipääsetavusnõuetele vastavad.

Võib tekkida olukord, kus tavakassas ei ole müüjat ning erivajadusega või eakal inimesel on keeruline kasutada iseteenindusterminali, mis võib osutada neile läbipääsmatuks.

10. kas TTJA-le "kättesaadav" vastavusdeklaratsioon tähendab online kanalis vastavusdeklaratsioonile vahetut ligipääsemist?

TTJA: Vastavusdeklaratsioon peab olema TTJA-le kättesaadav, *online* kanalite kaudu ligipääsu tagamine deklaratsioonile on ka aktsepteeritav Ameti jaoks.

11. Kui toote ligipääsetavuse nõuete osas on üleminekuperiood kuni 2030, siis sellega kasutatav teenus ka ei vasta nõuetele. Kas see on OK?

12. LPS-s on erand selle kohta: enne 2025 LPS nõuetele mittevastavaid ruutereid võib teenuse osutamisel kasutada kuni 2030 sellega kaasnebki teenuse mittevastavus.

TTJA vastused 11-12 küsimustele: LPS § 22 lg 4 ütleb, et teenuseosutaja võib jätkata teenuse osutamist kuni 2030. aasta 28. juunini, kasutades toodet, mida ta kasutas sellise teenuse osutamiseks ka enne 2025. aasta 28. juunit.

Sisuliselt tähendab see seda, et teenuseid, mille osutamisel kasutatakse enne 2025. aasta 28. juunit ligipääsmatuid tooteid, võib osutada selliste toodetega kuni 2030. aasta 28. juunini. Peale seda tuleb antud teenuseid osutada ligipääsetavate toodetega.

Iseteenindusterminalide (LPS §2 lg 1 p 2-6), mida teenuseosutaja kasutas oma teenuse osutamisel enne 2025. aasta 28. juunit, osas on ülemineku aeg pikem kui muude toodete osas (LPS § 22 lg 3). Teenuseosutaja võib kasutada antud iseteenindusterminali sellise teenuse osutamiseks jätkuvalt kuni seadme majandusliku kasuliku tööea lõpuni või kuid kõige kauem 20 aastat pärast selle kasutuselevõttu.

Seega võivad mõningad teenused jääda osaliselt mittevastavaks ligipääsmatu toote või iseteenindusterminaliga seotud teenuse osades peale 28. juunit 2025.

13. Tootja hakkab müüma Ameerikas toodet 2025 aastal. Eestis hakatakse müüma seda 2 aastat hiljem. Kui kaua peab Importija säilitama TTJAle dokumentidele ligipääsu?

14. Slaidil kirjutati, et dokud peab hoidma kättesaadaval 5 aastat tootja poolt kättesaadavaks tegemisest. Vastus aga ütles, et importija alates Eestisse toomisest

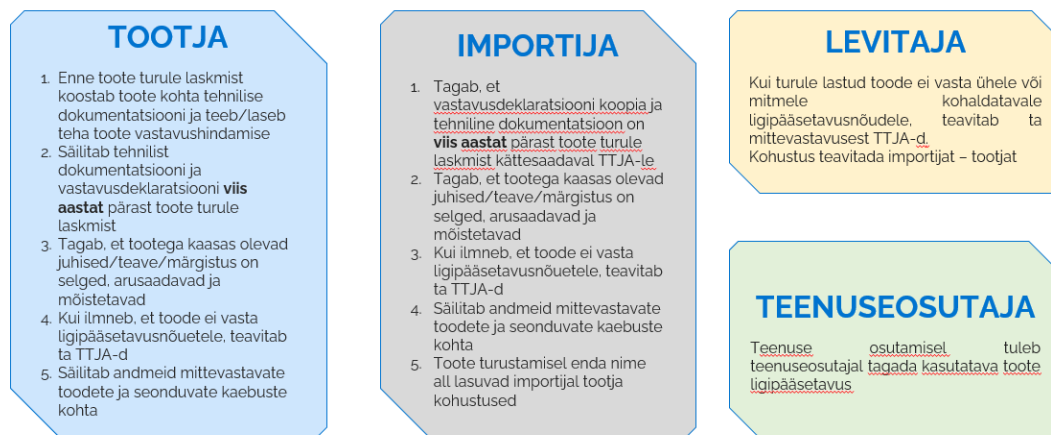
TTJA vastused 13-14 küsimustele: Importija peab säilitama dokumente viis aastat peale toote Euroopa turule toomist. Ei oma tähtsust, millal tootja Ameerikas toodet müüma hakkas.

Kui tootja asub kolmandas riigis (nt Ameerika) ja importija teeb toote kättesaadavaks Euroopa Liidus, siis hakkab viis aastat pihta sellest kuupäevast kui importija EU turul toote

kättesaadavaks tegi. Kui tootja asub Euroopa Liidus, siis hakkab kehtima viis aastat juba sellest hetkest kui tootja toote kättesaadavaks tegi erinevatele osapooltele.

Slaidil oli välja toodud, et importija tagab, et vastavusdeklaratsiooni koopia ja tehniline dokumentatsioon on viis aastat pärast **toote turulelaskmist** (toote esmakordne liidu turul kättesaadavaks tegemine) kättesaadaval TTJA-le.

Ettevõtjate kohustused

15. Kui imporditav kaup ei vasta nõuetele, siis kas importija võib antud toodet siiski edasi müüa kui TTJA teavitamise kohustus on täidetud?

TTJA: Ei, kuna tegemist on tootega, mis ei vasta sätestatud nõuetele. TNVS §16 lg 1 sätestab, et importijal lasub kohustus turule lasta üksnes nõuetele vastavat toodet. Kui pole võimalik tagada seda, et toode vastab või saab vastama nõuetele, siis võib toodet edasi müüa kolmandatesse riikidesse või tagastada tootjale.

16. Kas teie enda hulgas töötavad ka päris spetsialistid, erialaste teadmistega, kes oskavad ligipäätavust auditeerida ja vastavaid tööriistu kasutada?

17. Kas teie enda hulgas töötab ka päris spetsialist, kes oskab ligipäätavust auditeerida ja vastavaid tööriistu kasutada?

TTJA vastused 16-17 küsimustele: Toodete ligipäätavuse peaspetsialisti tööülesannete hulgas on toodete menetlus ja selles on ta kohustatud kontrollima kohalduvalas olevaid tooteid sh kas need vastavad ligipäätavusnõuetele. Kui siinkohal on mõeldud toote auditeerimist (enne turule laskmist), siis sellist teenust TTJA ei paku. Amet on nõus ettevõtja küsimuste korral konsultatsiooni pakkuma.

TEENUSTE LIGIPÄÄSETAVUS

- Töötaja ei tohiks ju olla "tarbija" seaduse mõttes - mõtiskledes internal tools osas.

TTJA: Tarbija on LPS § 3 lõike 3 järgi füüsiline isik, kes ostab toote või tarbib teenust eesmärgil, mis ei ole seotud tema majandus- või kutsetegevusega. Seega on välistatud LPS-i kohaldamisalast kõik sedalaadi teenuse tarbimise olukorrad, kus tarbija teeb seda töökohustuste tõttu.

- Kas seadus kohaldub ka tugisüsteemidele, mida kasutatakse teenusepakkumiseks ettevõtte töötajate poolt (i.e. "internal tools").

TTJA: LPS § 2 lõike 4 järgi on teenus mis tahes iseseisev majandustegevus, mida tavaliselt osutatakse tasu eest. Teenuseosutajal tuleb tagada, et kavandab ja osutab teenust kooskõlas sellele kohalduvate ligipääsetavusnõuetega (LPS § 11 lõige 1). Lisaks tuleb arvestada ka nõuetega teabe esitamisele teenuse osutamisel ja kohustusega avaldada ligipääsetavusnõuetele vastavust selgitav teabedokument (vt. [teenuste ligipääsetavusnõuete juhendi lk 20-23](#)).

Sellest järeldub, et teenused tuleb teha ligipääsetavaks, aga puudub kohustus muuta ligipääsetavaks tugisüsteemid välja arvatud juhul, kui neile kohalduvad nõuded, mis käsitlevad teavet teenuste kohta.

- LPS nõuete täitmata jätmisel on võimalik määrata rahatrahvi kuni 20 000, st alates 2025 juuni lõpust. Kas võib eeldada, et trahve ei tehta esimestel aastatel?

TTJA: Järelevalve ligipääsetavusnõuete üle sõltub konkreetsest teenusest. Üldjuhul tugineb TTJA tarbijatelt laekunud vihjetele, aga teostatakse ka plaanilist järelevalvet, sel juhul koostab TTJA ise valimi teenustest, mille ligipääsetavusnõuete täitmist kontrollitakse. Mittevastavuse tuvastamise korral teavitab TTJA sellest ettevõtjat ja suunab järelevalvemenetluse käigus teda rikkumist kõrvaldama. Ligipääsetavust saab tagada erinevatel viisidel ning TTJA on valmis aktiivselt kaasa mõtlema, kuidas rakendada kohustuslikke ligipääsetavusnõudeid kõigile osapooltele sobival viisil. Juhul kui teenuseosutajad on lahendustele orienteeritud, siis on võimalik leida sobilikud lahendused ilma trahve määramata.

- Kes & kuidas hindab finantsteenuse info vastavust B2-le? (kirjeldust saab raamdokumendist lugeda, mitte-keeleinimesena on aga keeruline eristada B1-B2/B2-C1)

TTJA: See küsimus on edastatud Euroopa Komisjoni ja hetkeseisuga pole TTJA-l selles osas tagasisidet.

- Kui ülemineku periood on kuni 2030, siis kust tuleneb kohustus TTJA-d teavitada.

TTJA: LPS ei kehtesta üldist ülemineku perioodi, vaid ütleb, et ligipäätavusnõuded hakkavad kohalduma alates 28. juunist 2025 osutatavale teenusele (LPS § 22 lõige 1). Üleminekuajad on kehtestatud ainult mõne piiritletud olukorra suhtes: teenuselepingud (LPS § 22 lõige 2); iseteenindusterminalid (LPS § 22 lõige 3); teenused, mille osutamisel kasutatakse teatud tüüpi tooteid (LPS § 22 lõige 1).

Kohustus teavitada TTJA'd juhul, kui pärast ebaproportsionaalse koormuse hindamise läbiviimist on tuvastatud ebaproportsionaalset koormust tekitavad nõuded, tuleneb LPS § 5 lõikest 5.

- EAAs on ülemineku periood, kas saan õigesti aru, et peab TTJA teavitama kui mingil põhjusel juuniks pole ligipäätavus tagatud?

TTJA: LPS ei kehtesta üldist ülemineku perioodi, vaid ütleb, et ligipäätavusnõuded hakkavad kohalduma alates 28. juunist 2025 osutatavale teenusele (LPS § 22 lõige 1). Üleminekuajad on kehtestatud ainult mõne piiritletud olukorra suhtes: teenuselepingud (LPS § 22 lõige 2); iseteenindusterminalid (LPS § 22 lõige 3); teenused, mille osutamisel kasutatakse teatud tüüpi tooteid (LPS § 22 lõige 1).

Kui osutatav teenus ei vasta kohaldatavatele ligipäätavusnõuetele, on teenuseosutaja kohustatud teavitama mittevastavusest viivitamata Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit, esitades üksikasjad mittevastavuse ja vastavusse viimiseks rakendatavate parandusmeetmete kohta (LPS § 11 lg 4 p 2).

- Kas ja kust tuleneb kohustus tagada ligipäätavuse nõuded kogu teenuse elukaare ulatuses (st kui kõik ei toimu digitaalselt)? LPS-ist see otse ei tulene.

TTJA: LPS § 2 lõike 4 järgi on teenus mis tahes iseseisev majandustegevus, mida tavaliselt osutatakse tasu eest. Seega LPS kohaldub nendele ainult nendele teenustele, mis vastavad sellele definitsioonile.

- TTJA juhendis on kirjas, et see on uuendamisel ja tegemist on esimese versiooniga. Millal juhendit täpsustakse ja uuendatakse?

TTJA: Juhendi uuendamise aeg pole täpselt kokku lepitud. Eesmärk on see hoida vastavuses õigusaktidega ning seal kajastada olulisemaid TTJA-le esitatud küsimusi, mida juhend senimaani katnud ei ole.

- Arusaadavus - kuidas hinnata sisulist arusaadavust? Kas krediidiandjate seaduse kohane tarbija infoleht oleks vajalik ka muude digiteenuste osas?

TTJA: LPS-is ja sellega seotud õigusaktides esineb "arusaadavus" mitmes erinevas tähenduses.

Nelja digiligipääsetavuse märksõna (vt. [teenuste ligipääsetavusnõuete juhendi lk 8](#)) kontekstis on "arusaadavus" seotud standardi EN 301 549 V.3.2.1 alapeatükkides 9.3, 10.3 ja 11.3 kirjeldatud nõuetega (neid on selgitatud [TTJA avaliku sektori digiligipääsetavuse nõuete koolitusvideo suunistest 3.1](#), 3.2 ja 3.3 rääkivas osas).

Järgmine kontekst on ligipääsetavusnõuete määruse § 20 lg 2: *Teenuse osutamisel antav teave peab olema arusaadav. Teabe keerukus ei või ületada Euroopa Nõukogu Euroopa keeleõppe raamdokumendi taset B2 (kõrgem kesktase).* Selle sätte osas TTJA pöördunud Euroopa Komisjoni ja hetkeseisuga pole TTJA-l selles osas tagasisidet.

Lisaks veel ligipääsetavusnõuete määruse § 6 lg 4, mis suunab teavet esitama arusaadavalt. Selles kontekstis tähendab see seda, et näiteks kasutatakse sihtgrupile mõistetavat sõnavara, mitte sihtgrupi jaoks keerulist erialakeelt.

LPS näeb ette sarnase infolehe ehk ligipääsetavusnõuetele vastavust selgitava teabedokumendi avaldamise kohustuse (vt. [eelnimetatud juhendi lk 22](#)).

- Kas riik hakkab nõudma IKT toodete ja teenuste hangetes EN 301 549 standardile vastavust?

TTJA: TTJA'l pole detailset ülevaadet tänasest hankepraktikast, aga avaliku sektori veebid ja äpid peavad vastama (st. nende hankimisel tuleb ka seda nõuda) avaliku teabe seaduse §-s 32 ja ministri määruses nr 20 „Veebilehe ja mobiilirakenduse ligipääsetavuse nõuded ning ligipääsetavust kirjeldava teabe avaldamise kord“ kehtestatud ligipääsetavusnõuetele (sealhulgas vastavus standardile EN 301 549).

Lisaks seab kohustuse nõuda asjakohastele nõuetele vastavust Riigihangete seaduse § 88 lg 8.

- Kas ja kuidas mõjutab see teleteenuseid?

TTJA: Kui silmas on peetud Meediateenuste seaduse tähenduses audiovisuaalmeedia teenust, siis LPS neid ei reguleeri.

- Kust leida e-kaubandusele kehtivaid viimaseid nõudeid?

TTJA: TTJA on koondanud kõik LPS-st tulenevad nõuded teenustele (sh e-kaubanduse teenusele) [teenuste ligipääsetavusnõuete juhendisse](#).

- Kas EN 301 549 vastab WCAG 2.1 level AA standardile? Kas EN 301 549 standard on uuendamises?

TTJA: Euroopa Liidu ligipääsetavuse standard EN 301 549 sisaldab endas nii rahvusvahelise standardi WCAG 2.1 AA taseme nõudeid kui ka täiendavad lisanõudeid.

Standardi puhul on oluline teada, et Euroopa Liidu digiligipääsetavuse standard ja WCAG ei ole üks ja sama standard. Eestis on laialt levinud teadmine, et WCAG on see standard, mida järgida tuleb. Mingil määral on nii arvamine õigustatud, sest nad kattuvad omavahel oluliselt, aga mitte täielikult ning Euroopa Liidus on ebakorrektna piirduda vaid WCAG-ga.

Standardi EN 301 549 uus versioon on valmimisel seoses selle kohaldamisala laienemisega erasektorile. Põhiosas jääb standard siiski samaks ning suuri muudatusi selles ei tehta.

- Kas on õige väita, et B2B veebilehtedele see ei kohaldu kui veebilehelt ei saa soetada tarbija tooteid / teenuseid?

TTJA: LPS § 3 lõike 2 järgi on teenuseosutaja füüsiline või juriidiline isik, kes osutab tarbijatele Euroopa Liidus teenust või teeb pakkumisi teenuse osutamiseks. Tarbija on LPS § 3 lõike 3 järgi füüsiline isik, kes tarbib teenust eesmärgil, mis ei ole seotud tema majandusvõi kutsetegevusega. Seega ei kohaldu LPS veebilehtedele, millelt ei saa soetada füüsiline isik tooteid või teenuseid isiklikel, vaba aja veetmise vms eesmärkidel.

- Kas LPS-is toodud teenuse või toote osas kehtivad ligipääsetavuse nõuded ainult digikeskkonnas (st ei kehti paberdokumentidele - nt paberarved)?

TTJA: LPS nõuded kehtivad ka füüsilises keskkonnas (nt. nõuded iseteenindusterminalidele). Paberarvetele LPS nõudeid ei kehtesta.

- Kas ligipääsetavuse teabedokument peab olema nõ kanalipõhine või võib asutus teha ühe dokumendi, mis kajastab kõiki tema digiteenuseid?

TTJA: Teave tuleb tagada üksikute teenuste ligipääsetavuse kohta eraldi. Lubatud on koondada kõiki teenuseosutaja teenuseid hõlmav ühine ligipääsetavuse info üldisesse ligipääsetavuse poliitikasse, aga sellele tuleb viidata iga teenuse juures. Ühtlasi tuleb iga teenuse juurde eraldi lisada ainult selle teenuse ligipääsetavust puudutav teave, juhul kui selle teenuse ligipääsetavust puudutav teave ei ole kaetud üldise poliitikaga.

- Kust algab ebamõistlik koormus? Igaühe jaoks see erineval tasemel. Ja kes seda hindama hakkab? Tooge mõni konkreetne näide e-poe osas.

TTJA: Selliseid ligipääsetavusnõudeid, mille täitmine koormab ebaproportsionaalselt ettevõtjat või mille järgimine toob kaasa teenuse põhiolemuse täieliku muutmise, ei pea järgima ([LPS § 4 lõige 5](#)). Kahtluse korral peab teenuseosutaja läbi viima hindamise ettevõtja ebaproportsionaalse koormuse määrase põhjal ([LPS § 5 lõiked 1 ja 6](#)).

[Ettevõtja ebaproportsionaalse koormuse määrase § 3](#) sätestab kolm ebaproportsionaalse koormuse hindamise kriteeriumit. Hindamisel tuleb teenuse puhul kindlaks teha, kuivõrd teatud ligipääsetavusnõude või -nõuete järgimine põhjustaks võimalikku ebaproportsionaalset haldus- või finantskoormust. Hindamine tuleb teha kõigi kolme kriteeriumi alusel. Teenuse hindamiskriteeriumid on:

- 3) ligipääsetavusnõuete järgimise netomaksumuse ja teenuse osutamise kogukulu suhe ettevõtjale;
- 3) ettevõtja hinnanguliste kulude ja tulude suhe võrrelduna eeldatava kasuga puudega inimesele;
- 3) ligipääsetavusnõuete järgimise netomaksumuse ja ettevõtja netokäibe suhe.

- Pole ehk mõistlik nõuda, et kõik eraldi kodulehti arendavad, võiks kasutada AI võimalusi, üks rakendus, millega kõikidelt veebilehtedelt nt teksti hääleks teha.

TTJA: LPS ei kehtesta viise, kuidas saavutada veebilehtede vastavus ligipääsetavusnõuetele, vaid ainult ligipääsetavusnõuded. Seega võib kasutada erinevaid võimalusi, aga tuleb olla veendunud, et need võimalused tagavad vastavuse nõuetele.

- Kui sama teenus on saadaval läbi veebilehe ja läbi äpi. Kas kõik kanalid ükshaaval peavad olema ligipääsetavad või piisab kui on 1 ja tarbija suunatakse sinna?

TTJA: LPS seletuskiri toob muuhulgas välja, et teenuste osutajad peavad viima nõuetega vastavusse kõik vahendid, mida tarbija kasutab teenuste tarbimiseks või nende teenuste kohta informatsiooni hankimiseks. Seega on seadusandja ette näinud, et LPS kohaldub kõigile kohaldamisalas olevatele kanalitele.

TARBIJAKAITSE JA
TEHNILISE JÄRELEVALVE
AMET

Küsimuste korral pöörduge info@ttja.ee